

Структура сучасної системи бібліотечної освіти у США

Досвід
зарубіжних
країн

Сучасна американська система освіти через свою багаторівневість викликає багато запитань у сучасного дослідника освітніх моделей. Відмінність американської освіти від, скажімо, української, полягає в прагматичному підході до її організації. Саме тому сплатило присвячено висвітленню деяких аспектів сучасної американської вищої освіти в галузі бібліотекознавства та інформології.

**Світлана
Чуканова,**

координатор Американської бібліотеки ім. В. Китастого при Національному університеті "Києво-Могилянська академія", здобувач

З метою кращого усвідомлення та розуміння принципів побудови структури сучасної бібліотечної освіти в США, звернімося до дослідження сучасного американського бібліотекознавця К. Мак-Кука, присвяченого професійному розвитку бібліотечних працівників у Сполучених Штатах Америки. Вона зазначає, що випускники середніх загальноосвітніх шкіл, обираючи ВНЗ для вступу, рідко замислюються над подальшою кар'єрою бібліотекаря, хоча деякі вибіркові предмети, котрі вони вивчали в школі, згодом можуть їм знадобитись і в бібліотечній справі. Зазвичай навчальні програми для старшокласників зорієнтовані на підготовку до вступу в коледж.

У більшості штатів для навчання в бібліотечній школі (кафедрі) при коледжі або університеті в нагоді стануть знання із таких дисциплін: соціологія, література, природничі та точні науки, іноземні мови. Одним із корисних предметів як для майбутнього студента коледжу, так і для майбутнього інформолога чи бібліотекаря є комп'ютерний набір.

У США також звертають увагу на позакласну активність абітурієнта, тому волонтерство в якості репетитора з інформатики, помічника бібліотекаря тощо є дуже цінним досвідом. Оскільки ці види робіт пов'язані з рутинною роботою, котра неминуче трапляється в професійній діяльності фахівця-бібліотекаря, а абітурієнт може наперед оцінити переваги та недоліки цієї професії¹. Така практика привчає майбутніх студентів до роботи з різними категоріями користувачів, виховує толерантність, відповідальність, пунктуальність. Підготовка перед навчанням у коледжі дає

змогу абітурієнтам зробити свідомий вибір, спробувати попрацювати в бібліотеках або інформаційних центрах, зрозуміти, які цілі вони переслідують, та усвідомити, чи відповідає інформаційна галузь їх прагненням¹.

К. Мак-Кук наголошує, що визначальним для кар'єри бібліотекаря стає процес обрання коледжу. Якщо особа планує в подальшому працювати в галузі інформаційного обслуговування, то вона повинна чітко проаналізувати навчальні плани та переліки дисциплін. Дисципліни інформаційного характеру повинні складати більшу частку навчального плану. Також абітурієнтам радять звернути увагу на наявність акредитації коледжу від регіонального акредитаційного агентства, а також на наявність акредитації навчальної програми від відповідного національного агентства. Більшість університетів та коледжів із чотирирічним терміном навчання пропонують бакалаврські програми з інформаційних студій (information studies). Вищі навчальні заклади, які пропонують магістерські та докторські програми із бібліотекознавства та інформології, зазвичай дозволяють студентам відвідувати курси із дисциплін інформаційного та бібліотекознавчого характеру навіть під час навчання на бакалавраті. Як уже згадувалось раніше, студентам радять прискіпливо аналізувати навчальні плани, акредитацію навчального закладу, дослухатись до думки випускників того або іншого коледжу чи університету¹.

Абітурієнти, котрі обрали навчальну програму за спеціальністю "бібліотечний технічний асистент" (library technical assistant), як правило

¹ McCook K. Opportunities in Library & Information Science Careers. — McGraw-Hill, 2001. — 160 p.

можуть пройти навчання із цієї програми у ком'юніті-коледжі, проте задля вступу на цю спеціальність бажано мати попередню освіту зі схожого фаху.

Серед важливих питань, котрі стоять перед абітурієнтом, можемо назвати такі: підготовка анкет, збір рекомендацій, планування фінансів, складання необхідних тестів, планування співбесід та візитів до університетів. Розпочинати підготовку до вступу на магістерську програму із бібліотекознавства та інформології радять з початку останнього року навчання на бакалавраті.

Особливу увагу варто звернути також на навчальні програми ком'юніті-коледжів за спеціальністю "бібліотечний технічний асистент" або "технічний асистент інформаційного центру" (LTA, Library Technical Assistant). Деякі бібліотеки та інформаційні центри в штатному розкладі мають посади, що відповідають цій спеціальності¹. Зазвичай від такого спеціаліста вимагається конкретний набір вмінь: знання англійської мови, навички електронної обробки тексту, комп'ютерного програмування, знання бухгалтерської справи. Зазначимо також, що для цієї спеціальності характерним є те, що вступають на неї особи, котрі вже мають вищу освіту.

Під час навчання майбутні бібліотечні технічні асистенти концентрують свою увагу на курсах з бібліотечного обслуговування, загального бібліографічного контролю та електронних комунікацій. Багато навчальних програм із цієї спеціальності містять також специфічні курси з комп'ютерної графіки, створення та використання медіазасобів, основи інформаційного пошуку. Частиною програми також вважається виробнича практика в бібліотеці. Програми LTA можуть бути однорічними або дворічними і пропонуються ком'юніті-коледжами із дворічною системою навчання. При дворічній програмі перший рік присвячено вивченню загальних дисциплін, другий – спеціалізованих.

Як уже зазначалось раніше, бібліотечна освіта в США частково пов'язана із педагогічною. Зв'язок педагогіки з бібліотечною справою

пояснюється тим, що з плином часу професія бібліотекаря стала більш відкритою. Основними принципами бібліотечно-інформаційної науки стали відкритість та комунікація. Сучасна бібліотечна освіта покликана виховувати висококваліфікованих експертів, здатних проконсультувати та надати ефективну допомогу користувачеві. З точки зору бібліотечної педагогіки, навчання в бібліотеці, де педагогом виступає бібліотекар, а учнем – користувач, повинно будуватись на діалозі².

Особливим елементом педагогічної освіти в США є сертифікація, а оскільки шкільний медіаспеціаліст – не лише бібліотечна, а й педагогічна спеціальність, установи, котрі пропонують професійну підготовку з цього напрямку, повинні підготувати випускника таким чином, щоб він пройшов процес сертифікації щонайменше на рівні штату. Процес сертифікації є елементом компетентісно-орієнтованого навчання, притаманного в галузі освіти у США.

Зазвичай навчання на бакалаврській програмі з напрямку "шкільний медіаспеціаліст" потребує досвіду роботи в шкільному бібліотечному медіацентрі. Іноді вимагається і педагогічна практика. Кар'єрний зріст медіаспеціаліста неможливий без магістерської освіти в галузі бібліотекознавства та інформології. Особи, котрі пройшли навчання протягом чотирьох років у коледжі, отримали ступінь бакалавра, проте не мають професійної бібліотечної освіти, можуть у подальшому претендувати лише на посаду помічника бібліотекаря або працівника інформаційного центру.

Зупинимось на розгляді деяких аспектів, котрі стосуються магістерського ступеню в галузі бібліотекознавства та інформології. Подамо тлумачення поняття "магістр" Законом України "Про вищу освіту" від 01.07.2014 року: "Магістр – це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або освітньо-науковою програ-

мою. Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90-120 кредитів ЕКТС, обсяг освітньо-наукової програми – 120 кредитів ЕКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків"³.

Професійна підготовка майбутніх фахівців інформаційно-бібліотечної галузі в США здійснюється на рівні магістерських програм. Ступінь магістра у цій галузі має різні назви: "магістр наук" (Master of Science), "магістр мистецтв" (Master of Arts), "магістр інформаційних наук" (Master of Information Science), "магістр бібліотекознавства та інформології" (Master of Library and Information Studies). Незважаючи на різноманіття назв, призначенням магістерської програми є сплановане навчання на базі бакалаврату, що фокусується на розвитку умінь і навичок, необхідних для професії бібліотекаря, а також на загальній філософії професії⁴. Більшість бібліотечних працівників у США, на думку К. Мак-Кук, мають магістерський ступінь, отриманий у навчальних установах, де основним курсом викладання є бібліотекознавство та інформологія.

Для інших аспектів інформаційної кар'єри можлива заміна магістерського ступеню з управління інформаційними системами магістерським ступенем з бізнес-адміністрування або кібернетики, проте більшість з дисциплін, притаманних навчальним планам цих магістерських програм, сьогодні включено до навчальних планів магістерських програм із бібліотекознавства та інформології. Деякі бібліотекознавчо-інформологічні навчальні програми пропонують суміжний ступінь (joint degree) з бізнес-адміністрування, інформології, історії (для архівних працівників), права та інших дисциплін.

Магістерський ступінь із бібліотекознавства та інформології дає студенту можливість обрати професійну або наукову кар'єру. Оскільки студент сам складає свій навчальний план та розклад, він може у першу чергу із переліку дисциплін обрати такі: вступ до інформології, основи організації інформації, менеджмент. Спеціальні дисципліни вивчаються

¹ McCook K. Opportunities in Library & Information Science Careers. – McGraw-Hill, 2001. – 160 p.

² Critical Theory for Library and Information Science: Exploring the Social From Across the Disciplines / ed. G. J. Leckie, L. M. Given, J. E. Buschman. – Santa Barbara, Colorado, Oxford, [2010]. – 326 p.

³ <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>

за порадою куратора, вони включають: роботу з онлайн-інформацією (online information retrieval), роботу в наукових бібліотеках (academic librarianship), упорядкування записів (record management), роботу в публічних бібліотеках (public librarianship), системний аналіз (systems analysis), інформаційні послуги для дітей та юнацтва (youth services), реферування та упорядкування покажчиків (indexing and abstracting), робота в медіацентрі шкільної бібліотеки (school library media), комп'ютерне програмне забезпечення (computer applications), інформація у галузі охорони здоров'я (health science information), менеджмент баз даних (database management). Тривалість навчання – один-два роки в залежності від програми¹.

Типові вимоги до вступу на магістерську програму із бібліотекознавства та інформології включають: подачу заяви вступника, проходження інтерв'ю, подачу сертифікату про підтвердження знання іноземних мов, бали національного стандартизованого іспиту на кшталт GRE (Graduate Record Examination), листи-рекомендації від людей, котрі знають апліканта. Для вступу на більшість магістерських програм у США, в тому числі і бібліотекознавчих, цей іспит є обов'язковим. Від процесу вступу перейдемо до процесу обрання курсів та складання навчального плану.

Курси, котрі складають магістерську програму з бібліотекознавства та інформології, можуть варіюватись залежно від навчального закладу, який їх пропонує. Деякі університети та коледжі обов'язково вимагають від студентів обирати другорядну (minor) спеціальність паралельно з основною (major) – бібліотекознавством та інформологією. Популярними є суміжні (joint) програми, які розробляються спільно з іншими факультетами ВНЗ, у якому пропонується бібліотекознавчий курс. Прикладом такої програми можна назвати правове бібліотекознавство (law librarianship).

Навчальний план такої магістерської програми складається з курсів: бібліотекознавства та інформології, права, бізнесу, педагогіки, кібернетики, країнознавства. У зв'язку

із цим варто згадати про обов'язкову дисципліну для більшості магістерських бібліотекознавчо-інформологічних програм – авторське право (copyright law). Особливо ретельно розглядаються проблеми авторського права в контексті дистанційної освіти у зв'язку із розповсюдженням навчальних матеріалів та інших інформаційних ресурсів у мережі Інтернет⁴. Як бачимо, на прикладі такого роду магістерських програм прослідковується міждисциплінарний зв'язок бібліотекознавства, кібернетики, права та педагогіки.

Важливим для студента будь-якої магістерської програми у США є постійне спілкування зі своїм куратором. Це необхідно задля правильного складання індивідуального розкладу навчання та вирішення різних організаційних питань.

Для успішного завершення курсу навчання на магістерській програмі із бібліотекознавства та інформології необхідно виконати усі вимоги програми, набрати зазначену у вимогах кількість кредитів, підготувати дипломну роботу та захистити її, успішно скласти випускний іспит. Студенти іноді губляться в переліку різноманітних програм, котрі мають низку обов'язкових та кілька вибіркових курсів. Потрібно пам'ятати, що навчальний план має бути збалансованим, а до переліку обов'язкових дисциплін, як правило, повинні входити такі: менеджмент, бібліографічний опис, робота з бібліотечними колекціями та різними типами матеріалів, а також дисципліни інформологічного характеру.

Окрім теоретичного навчання програми також передбачають візити до бібліотек, практику в інформаційних центрах, професійні зустрічі з провідними фахівцями у галузі бібліотечної справи та інформаційного обслуговування. Випускники магістерських програм із різних причин можуть продовжити своє навчання на так званих постмагістерських програмах. Таке можливе при бажанні змінити одну спеціальність у межах галузі на іншу або задля підвищення кваліфікації чи дослідницької кар'єри. Підвищення кваліфікації можна здійснити неформально (шляхом участі у конференціях, професій-

ного спілкування) або ж формально (шляхом навчання на післямагістерських програмах). У галузі бібліотекознавства та інформології у США існує великий вибір постмагістерських програм (post-master's degree study). Відповідно до мети навчання студент може обрати: сертифікатну програму (certificate of advanced study), докторську програму (doctoral degree), підвищення кваліфікації (general continuing education)⁵.

Сертифікатні програми стали останнім часом популярними в США у зв'язку з підвищеним інтересом до навчання протягом життя. Багато бібліотечних та інформаційних шкіл при ВНЗ пропонують сертифікатні програми. Іноді ці програми мають назву "сертифікатні програми зі спеціальності" (specialist's certificates), "сертифікатні програми із підвищення кваліфікації" (certificates of advanced study), "шестирічні сертифікати" (sixth-year certificates). Останній тип сертифікатних програм передбачає проходження програми у ВНЗ, на шостому році якої видається сертифікат цього типу. Сертифікатна програма триває протягом 1 року для студентів стаціонару і трохи довше для студентів заочної форми навчання. Оскільки сертифікатні програми не нараховують кредитів, вони не є магістерськими, але слугують у якості підготовки, наприклад, до вступу на докторську програму або до подальшої професійної діяльності.

Докторські програми (Doctoral Programs), на відміну від сертифікатних, є більш структурованими, передбачають складання ряду іспитів і мають чітко сформульовані вимоги. Ступінь доктора філософії (Ph.D. or doctor of philosophy) зазвичай передбачає основний наголос на дослідницькому компоненті, у той час як ступінь доктора бібліотекознавства (D.L.S. or doctor of library science) вважається ступенем практичного характеру. Деякі бібліотечні школи пропонують також ступінь доктора мистецтв (The Doctor of Arts) – найновіший ступінь у бібліотекознавстві. Він має лише практичний характер і не містить дослідницького компоненту.

Умовою вступу є відповідність вимогам докторської програми та біб-

¹ McCook K. Opportunities in Library & Information Science Careers. – McGraw-Hill, 2001. – 160 p.

⁴ Copyright Law for Librarians and Educators: Creative Strategies and Practical Solutions / K. D. Crews. – Chicago : American Library Association, 2006. – 141 p.

ліотечної школи. Необхідно також мати на увазі, що, обираючи дослідницьку програму, здобувач повинен мати уявлення про тему свого майбутнього дослідження. Курси, котрі обирає докторант під час навчання на докторській програмі, є подібними до курсів, котрі складають середньостатистичну магістерську програму із бібліотекознавства та інформології.

Деякі бібліотечні школи при ВНЗ вимагають від здобувача досвіду роботи у бібліотечній галузі протягом кількох років. Для успішного завершення програми більш важливим є успішне складання іспитів та проведення дослідження, аніж аудиторна робота. Деякі програми також вимагають високий рівень знань іноземних мов.

Визначення теми дослідження складається з кількох етапів: аналізу літератури, попереднього дослідження. Здобувач повинен скласти обґрунтування теми наукового дослідження і зазначити в ньому теоретичну та практичну цінність наукової роботи. Комітет із затвердження теми при бібліотечній школі ВНЗ переглядає та оцінює обґрунтування, іноді навіть у вигляді усного іспиту, під час якого здобувач пояснює тему дослідження.

Від моменту затвердження теми дисертації докторант може працювати абсолютно самостійно, збираючи дані для дослідження, аналізуючи їх, проводячи опитування та пишучи дисертацію. Дисертаційне дослідження зазвичай захищається усно перед комісією або цілим факультетом, і це є заключним етапом навчання у докторантурі. У середньому докторська програма триває три роки, проте нерідко цей термін подовжується. Основними складностями є визначення теми та упорядкування отриманої в ході дослідження інформації. Типовими темами для досліджень є: роль інформаційних технологій у бібліотечній справі, роль бібліотеки в освіті, значення електронних ресурсів для науки тощо⁵.

Міждисциплінарні інформаційно-бібліотечні або бібліотечно-педагогічні дослідження сприяють покращенню рівня вищої освіти в США загалом та бібліотечної освіти зокрема.

Не можемо оминати увагою і освіту протягом життя, або освіту, що продовжується (Continuing Education). Оскільки навчання протягом життя стало домінуючою темою в освіті упродовж останніх років, цю інноваційну ідею було взято на озброєння і в галузі бібліотечної освіти у США. Річард Рубін зазначає, що знання в галузі бібліотекознавства та інформології швидко застарівають, адже інформація в сьогодинньому суспільстві дуже швидкоплинна. У зв'язку із цим, необхідно проводити постійне підвищення кваліфікації та оновлення знань із галузі для бібліотечних фахівців⁶.

На відміну від дослідницьких докторських програм, програми з неперервної освіти в галузі бібліотекознавства та інформології мають практичний характер і готують спеціалістів у таких галузях: комп'ютерні довідкові служби, робота з дітьми тощо. Такі програми зазвичай фінансуються університетами або професійними чи освітніми асоціаціями. Навчання представлене у вигляді аудиторних занять, конференцій, семінарів, практичних занять. Деякі з таких навчальних програм проводяться на замовлення бібліотек та інформаційних центрів з метою підвищення кваліфікації їх співробітників.

Від теорії перейдемо до конкретних прикладів, зокрема здійснимо огляд магістерської програми із бібліотекознавства (Master of Science in Library Science, MSLS), запропонованої школою бібліотекознавства та інформології (School of Library and Information Science) при університеті Північної Кароліни – Чапел-Гілл як однієї із найкращих бібліотечних шкіл за даними американського інформаційного агентства "Ю ЕсНьюз" (US News)⁶.

Магістерська програма (МП) із бібліотекознавства є дворічною 48-годинною програмою. Навчальний план (НП) МП побудовано таким чином, щоб студенти отримали необхідні знання, вміння та навички з упорядкування, організації, збереження, видачі інформаційних ресурсів для групи або груп користувачів.

Місією програми є навчити студентів брати активну участь у модернізації, розвитку та управлінні бібліо-

тек, архівів та інших інформаційних установ; розвивати нові послуги та технології; покращувати умови доступу до інформації для користувачів; демонструвати теоретичне знання бібліотечної та архівної справи включно з теорією організації інформації, ефективної комунікації; усвідомлювати важливість соціальних, політичних і культурних аспектів.

Випускники цієї МП готові до: прийняття рішень, застосовуючи критичне мислення; вибору необхідного інструменту для вирішення конкретної професійної проблеми; застосування знань та досвіду для вирішення професійних проблем; здатності проявляти розуміння потреб користувачів, усвідомлювати принципи менеджменту та фінансового менеджменту, знання новітніх методів досліджень та вміння їх застосовувати у контексті бібліотечної справи; логічно будувати власні теорії, чітко пояснювати свою позицію⁷. Кар'єрні перспективи для випускників цієї МП є дуже різноманітними: бібліотечне адміністрування, архівна справа, робота у відділі зберігання інформаційних ресурсів, каталогізація, робота у довідковій службі, комплектування, робота в дитячих та юнацьких бібліотеках, робота зі спеціалізованими колекціями. Випускники можуть пройти практику в таких установах: публічні, університетські та спеціальні бібліотеки, інформаційні центри, музичні бібліотеки, бібліотеки у галузі охорони здоров'я, шкільні бібліотеки та медіацентри, правничі, мистецькі, електронні бібліотеки, електронні архіви, музеї⁸.

Перелік посад, доступних для випускників цієї МП включає: бібліотекар наукової бібліотеки, бібліотекар довідкової служби, медіаспеціаліст у школі, галузевий бібліотекар, каталогізатор, бібліотекар відділу періодики, бібліограф, бібліотекар-документознавець, веб-адміністратор, бібліотекар по роботі з метаданими⁸. Аби краще зрозуміти природу бібліотечних знань, необхідно розглянути навчальний план програми із бібліотекознавства та проаналізувати дисципліни, які до нього входять.

Розглянемо на прикладі інформаційної школи при університеті Північної Кароліни – Чапел-Гілл на-

⁵ Rubin, R. E. *Foundations of Library and Information Science*. - New York: Neal - Schuman Publishers, Inc., 2004. - 495 p.

⁶ <http://www.usnews.com/education/best-graduate-schools/articles/2013/03/11/methodology-best-library-and-information-studies-rankings>

⁷ http://www.ala.org/accreditedprograms/sites/ala.org.accreditedprograms/files/content/standards/standards_2008.pdf

⁸ <http://sils.unc.edu/programs/graduate/msls/curriculum-new>

вчальний план Магістерської програми за спеціальністю "Бібліотекознавство" (MSLS, Master of Science in Library Science). Вимоги для отримання магістерського ступеню на цій програмі такі: високий рівень інформаційно-технологічної компетентності (SIL Sinformation Technology Competency Requirement), що підтверджується складанням тесту при вступі на програму; відвідування курсу, що триває 48 семестродин, з яких 22,5 години – обов'язкові (ключові) курси, 22,5 години – вибіркові курси; складання заключного іспиту щонайменше на задовільно та захист дипломної роботи щонайменше на задовільно.

Детальніше ознайомимось із описом курсів. Обов'язкові курси:

- * інформаційна комунікація у суспільстві (Human Information Interaction) – складає 3 кредити і обирається протягом першого або другого триместру;

- * інформаційні ресурси та послуги (Information Resources and Services) – складає 3 кредити і обирається протягом першого або другого триместру;

- * організація інформації (Organization of Information) – складає 3 кредити і обирається протягом першого або другого триместру;

- * огляд дослідницьких методів (Overview of Research Methods) – складає 3 кредити і обирається протягом першого або другого триместру;

- * менеджмент в інформаційній галузі (Management for Information Professionals) – складає 3 кредити і обирається протягом третього триместру;

- * підготовка та презентація обґрунтування теми магістерської роботи – складає 1,5 кредити і обирається протягом третього триместру;

- * магістерська робота – складає 3 кредити і захищається під час заключного триместру.

Як уже зазначалось раніше, задля вступу на магістерську програму із бібліотекознавства необхідно скласти тест на рівень інформаційно-технологічної компетентності. Вимоги до рівня інформаційно-технологічної компетентності: 1) усі вступники магістерських програм (МП) бібліо-

течної школи (БШ) повинні продемонструвати базовий рівень володіння комп'ютерними технологіями (за виключенням тих осіб, котрі вже мають попередні кредити із дисциплін інформологічного характеру; 2) перед вступом на МП із бібліотекознавства або інформології студент повинен скласти тест на визначення рівня інформаційно-технологічної компетентності, в разі його нескладання, студент може обрати курс з інформології на перший семестр без права зарахування кредитів.

Інформаційно-технологічна компетентність абітурієнта характеризується вміннями: працювати з веб-сторінками, давати базові команди серверам, користуватись основним офісним програмним забезпеченням. Тест можна проходити онлайн кілька разів. Вибіркові курси, котрі студент може обрати під час навчання на МП із бібліотекознавства такі: бізнес, журналістика, масмедіа, кібернетика⁹.

Навчальний план (НП) МП з інформології (MSIS, Master of Science in Information Science) дещо подібний до НП МП з бібліотекознавства. Розглянемо детальніше вимоги до програми: МП складається із 48 годин, 28,5 години з яких складають ключові курси, 19,5 години – вибіркові. По завершенні програми студент складає заключний іспит та захищає магістерську роботу.

Якщо дослідити перелік курсів на цій МП, то побачимо подібність дисциплін до попередньої програми. Отже, ключові курси включають такі:

- * інформаційна комунікація у суспільстві (Human Information Interaction) – складає 3 кредити і обирається протягом першого або другого триместру;

- * видача інформації (Information Retrieval) – складає 3 кредити і обирається протягом першого або другого триместру;

- * організація інформації (Organization of Information) – складає 3 кредити і обирається протягом першого або другого триместру;

- * бази даних 1 (Databases 1) – складає 3 кредити і обирається протягом першого або другого триместру;

- * програмування для працівників

інформаційної галузі (Programming for Information Professionals) – складає 3 кредити і обирається протягом першого або другого триместру;

- * огляд дослідницьких методів (Overview of Research Methods) – складає 3 кредити і обирається протягом першого або другого триместру;

- * аналіз систем (System Analysis) – складає 3 кредити і обирається протягом першого або другого триместру;

- * менеджмент в інформаційній галузі (Management for Information Professionals) – складає 3 кредити і обирається протягом третього триместру;

- * підготовка та презентація обґрунтування теми магістерської роботи – складає 1,5 кредити і обирається протягом третього триместру;

- * магістерська робота – складає 3 кредити і захищається під час заключного триместру.

Студенти при вступі на цю МП також повинні скласти тест на визначення рівня інформаційно-технологічної компетентності. Вибіркові курси до цієї спеціальності такі самі, як і до попередньо згаданої.

Для обох магістерських програм також існують спеціалізовані курси (Special Topic Courses). Спеціалізовані курси – це блоки дисциплін, направлені на розширення НП програми. Не всі курси пропонуються щосеместрово. Для їх відвідування розроблено окремий розклад. Нижче розглянемо перелік спеціалізованих курсів:

- * доступ до інформації для особливо вразливих категорій користувачів (Going the Last Mile: Access to Information for Underserved Populations) – складає 3 кредити;

- * інформаційна політика (Information Policy) – складає 3 кредити;

- * наукова комунікація (Scholar Communication) – складає 1,5 кредити;

- * робота з цифровими колекціями (Digital Forensics for the Curation of Digital Collections) – 3 кредити;

- * спільний з університетом Дьюка семінар, присвячений інформації у контексті охорони здоров'я (Duke/UNC Joint Health Informatics Seminar) – 1 кредит;

- * фінансовий менеджмент у ін-

⁹ <http://silis.unc.edu/programs/graduate/msls>

формаційних організаціях (Financial Management in Information Organizations) – 1,5 кредиту;

* вступ до технологій BigData та NoSQL (Introduction to Big Data and NoSQL) – 1,5 кредиту;

* веб-розвиток (Web Development) – 1,5 кредиту;

* організація інформації у мережі Інтернет (Web Information Organization) – 3 кредити;

* архівна справа для громади (Community Archiving) – 3 кредити;

* веб-архівування (Web-Archiving) – 1,5 кредиту;

* менеджмент малих бібліотек (Management Issues for Small Libraries) – 1,5 кредиту;

* розширені бази даних (Advanced Databases) – 1,5 кредиту;

* візуальна аналітика (Visual Analytics) – 3 кредити;

* запобігання надзвичайним ситуаціям у бібліотеках (Disaster Planning for Libraries) – 1,5 кредиту;

* застосування цифрових технологій у гуманітарних науках (Digital Humanities) – 3 кредити;

* застосування мобільних веб-технологій (Mobile Web Development) – 1,5 кредиту;

* проектний менеджмент (Project Management) – 1,5 кредиту;

* метадані в бібліографії (Metadata for Data Science) – 3 кредити;

* семінари: соціальні рухи та нові медіазасоби; основи застосування інформаційних засобів для програмування (First year seminar: Social Movements and New Media; Fundamentals of Programming Information Applications);

* людський фактор у системному дизайні (Human Factors in System Design);

* вступ до інформаційної комунікації у суспільстві (Introduction of Human Information Interactions);

* соціальні медіа та суспільство: теоретичний та практичний огляд (Social Media and Society: A Theoretical and Empirical Overview);

* соціологічна інформація (Social Sciences Information) – 1,5 кредиту;

* інформація в галузі гуманітарних наук (Humanities Information) – 1,5 кредиту;

* читання з бібліотекознавства та інформології на Близькому Сході та

Північній Африці (Readingson Library and Information Science in the Middle East and North Africa) – 1 кредит;

* застосування цифрових технологій у гуманітарних науках: дослідження та експерименти (Digital Humanities: Explorations and Experimentation);

* експериментальна видача інформації (Experimental Information Retrieval);

* лідерство (Leadership) – 1,5 кредиту.

По завершенні магістерської програми випускник може розпочати свою кар'єру в галузі бібліотечної справи або інформаційних послуг, а може обрати наукову кар'єру та вступити на докторську програму із інформології та бібліотекознавства (Doctor of Philosophy in Information and Library Science). Ця програма покликана виховувати у студентів необхідні якості для подальшої роботи в дослідницьких та наукових установах.

Метою програми є розвиток студентів, котрі бажають присвятити свою кар'єру науковим дослідженням у галузі бібліотекознавства та інформології, бажають розвинути лідерські якості, бути відповідальними, готовими зустрічати інтелектуальні виклики сьогодення. Від вступника на докторську програму вимагаються попередні знання: з організації інформації, пошуку та видачі інформації, комунікацій, дизайну та оцінки інформаційних систем, наукового менеджменту (knowledge management), знання з основ наукових досліджень, достатній рівень інформаційно-технологічної компетентності¹⁰.

Вступ на докторську програму відбувається шляхом обрання найбільш конкурентоспроможних кандидатів, котрі мають потужний науковий та дослідницький потенціал. Відбір здійснюється з урахуванням магістерських досліджень та курсових робіт абітурієнта. Програма розрахована на 36 годин.

Для тих, хто обрав професійний розвиток у галузі бібліотекознавства та інформології, також пропонується післядипломна освіта (Post-Master Certificate in Information and Library Science). Розроблена ця сертифікат-

на програма для практикуючих спеціалістів, котрі бажають здійснювати неперервну освіту з метою розвитку своїх професійних здібностей у галузі бібліотекознавства та інформології. Постмагістерська сертифікатна програма є поєднанням очного та дистанційного навчання. Перша сесія триває протягом двох тижнів і є установчою. Заняття проводяться на території університету Північної Кароліни – Чапел-Гілл, решта занять проводяться в режимі онлайн.

Окрім основної програми, навчальним планом також передбачається 30 годин, відведених на додаткову курсову роботу. Постмагістерська сертифікатна програма із бібліотекознавства та інформології має на меті: систематичне підвищення кваліфікації в галузі бібліотекознавства та інформології, розвиток професійних дисциплін, посилення професійних знань задля успішного кар'єрного зросту.

Ця сертифікатна програма націлена на практикуючих фахівців у галузі бібліотечної справи і відрізняється від докторської програми, яка має на меті підготувати випускників для дослідницької кар'єри. Постмагістерська програма складається із 30 семестрогодина курсової роботи, а курси обираються разом із куратором. До вступу допускаються особи, що мають магістерський ступінь та подали такі документи: онлайн-заявка, транскрипти дипломів інших університетів (якщо є), результати національного випускного тесту GRE (Graduate Record Examination), для вступників не носіїв англійської мови потрібно подати також результати тесту з англійської мови як іноземної – TOEFL (Test of English as Foreign Language), резюме, три рекомендаційних листи, обґрунтування¹¹. Окрім усього вищезазначеного випускники цих програм мають можливість пройти практику в бібліотечних та інформаційних установах США, щоб закріпити отримані теоретичні знання та здобути досвід роботи.

Власне, представлений огляд є базовим та поверховим, проте навіть з нього можна зробити певні висновки щодо структури бібліотечної освіти у Сполучених Штатах Америки.

¹⁰<http://sils.unc.edu/programs/graduate/msls>

¹¹<http://sils.unc.edu/programs/graduate/msls>